

PRAKTISCHE LESSUGGESTIES

Vorbereidende les

De cultuurlijn Museum start met een voorbereiding in de klas. Hoe beter voorbereid, hoe leuker en zinvoller de museumles voor de leerlingen is! Om hen te laten proeven aan het thema 'het museum', kun je gebruik maken van onderstaande lessuggesties.

Kringgesprek over verzamelen en bewaren

Om het thema *het museum* te introduceren, kun je met de klas praten over verzamelen en bewaren. Deze voorbeeldvragen helpen je op weg!

- **Waarom bewaren we?**
Bijvoorbeeld..
...omdat het bijzonder, kostbaar, mooi of zeldzaam is.
... omdat er een bijzonder verhaal bij hoort.
... om te weten dat er een verleden is.
... vanwege de historische sensatie: het gevoel door het voorwerp een directe en tastbare relatie te hebben met het verleden.
- **Wat bewaar jij?**
Bijvoorbeeld: een voorwerp, een herinnering.
- **Hoe ziet het eruit?**
Denk aan: kleur, materiaal, vorm, grootte.
- **Waar bewaar jij het?**
Bijvoorbeeld: doos, kist, museum, kluis, archief, verzamelalbum, vitrinekast.
- **Hoe bewaar jij het?**
Denk aan: donker, licht, koud, warm, (on)zichtbaar voor anderen.
- **Hoe bepaal jij wat je bewaart?**
Waarde toekennen aan wat je bewaart.

Thematafel

Maak een thematafel in de klas. Laat de leerlingen iets meenemen dat zij graag bewaren. Of verzamel voorwerpen die met het museum, dat de klas gaat bezoeken, te maken hebben.

Beroepen in een museum *(zie bijlage 1)*

In het museum werken veel mensen. In de bijlage 'Wie werken er in het museum?' vind je meer dan 25 beroepen terug! Met de beroepen kun je op veel verschillende manieren aan de slag. Denk bijvoorbeeld aan:

- Maak een woordweb.
- Doe een quiz: wat doet een ...?
- Speel 'levend memory': print elk beroep 2x op een kaartje, deel de kaartjes uit en laat de leerlingen degene met hetzelfde kaartje zoeken. Vervolgens bedenken ze wat het beroep inhoudt.
- Speel 'wie ben ik?'. Print elk beroep op een kaartje, verdeel de klas in groepjes en plak bij elke leerling ongezien een kaartje op de rug. De leerlingen moeten ontdekken welk beroep ze hebben door vragen te stellen aan hun klasgenoten.
- Doe een dramaopdracht: laat een leerling een beroep uitbeelden, de klas raadt welk beroep het is!

Museumregels *(zie bijlage 2)*

In een museum gelden bepaalde afspraken. Welke afspraken zijn er en waarom is dat zo? Laat de leerlingen eerst zelf of in kleine groepjes bedenken welke afspraken er zijn en waarom. Leg daarna hun oplossingen naast de regels van het museum. Welke verschillen en overeenkomsten zijn er?

Boektitels *(zie bijlage 3)*

Lees ter inspiratie voor in de klas of laat de leerlingen zelf interessante, informatieve boeken lezen. In onze boekenlijst heb je volop keuze!

Schooltv-beeldbank

Bekijk een filmpje van Schooltv-beeldbank op het digibord. Gebruik één van de volgende zoektermen: het museum, verzamelen, bewaren.

Gezamenlijke opening

Bij een schoolbreed project is het leuk om een centrale start voor de hele school te organiseren. Verras de kinderen bijvoorbeeld met een toneelstuk van de leerkrachten. Richt een tentoonstelling in op school. Organiseer een officiële opening door de wethouder/ambtenaar van Cultuur of Onderwijs, of wie weet door de burgemeester!

PRAKTISCHE LESSUGGESTIES

Verwerkingsles

De verwerking na afloop van de museumles vindt plaats in de klas. Terugkijken op de museumles is een nieuw leermoment. Je kunt hierbij aandacht besteden aan de inhoud (wat hebben we ontdekt in het museum?) en hier op voortbouwen. Of juist het proces evalueren (hoe vond je het om in het museum te zijn? Zou je nog een keer willen?). Maak gebruik maken van onderstaande suggesties!

Tentoonstelling in de klas

Maak een tentoonstelling in de klas en nodig andere leerlingen, ouders, familie, buurtbewoners, etc. uit voor een museumbezoek. Denk bij het inrichten van de tentoonstelling aan de verschillende mogelijkheden om de verzamelingen te ordenen, zoals: chronologisch, thematisch, per land, per kleur, per grootte, per vorm, per stijl, als ensemble. Laat tekstbordjes maken en wie knipt het lint door bij de opening?

Museum in de school

Richt in meerdere klassen een tentoonstelling in. Denk ook aan de andere ruimtes in een museum zoals een museumkassa en een museumwinkel. Verdeel de bijbehorende beroepen over de leerlingen: wie ontwerpt de uitnodiging, wie richt de tentoonstelling in, wie bemant de kassa? Nodig vervolgens ouders, familie, buurtbewoners etc. uit voor een museumbezoek. Misschien een leuk idee om ook de lokale pers uit te nodigen? Zeer geschikt voor een schoolbreed project!

Fotoreportage

Maak een fotoreportage van de tentoonstelling(en) in de school. Gebruik de foto's voor de schoolkrant, de weekbrief of voor een fototentoonstelling. Wellicht kun je de ingelijste foto's aan ouders verkopen en de opbrengsten aan cultuureducatie besteden?

Muurkrant

Maak muurkranten van het museumbezoek met verslagen en foto's van de leerlingen. Presenteer de muurkranten aan leerlingen van andere klassen. Bijvoorbeeld aan één leerjaar lager zodat zij alvast kennismaken met hun museum voor volgend schooljaar!

Schoolkrant

Laat de leerlingen verslagen en tekeningen maken van het museumbezoek. Bij een schoolbreed project kan de hele schoolkrant in het teken staan van 'het museum'.

Van verzameling tot kunstobject

Laat de leerlingen tijdens een les beeldende vorming van verzamelingen (bijvoorbeeld van schelpen, knopen of knuffels) 3D kunstobjecten maken.

Een verzameling schilderen

Laat de leerlingen een verzameling schilderen. Bijvoorbeeld hun eigen verzameling of iets dat aansluit bij een thema dat aan bod komt bij andere vakken als taal of rekenen.

Schooltv-beeldbank

Bekijk een filmpje van Schooltv-beeldbank op het digibord. Gebruik een van de volgende zoektermen: het museum, verzamelen, bewaren.

Een koffer voor spullen

Neem een koffer vol persoonlijke spullen mee en laat de leerlingen ontdekken van die deze "vergeten" koffer is. Wie heeft deze koffer laten staan? De leerlingen ontdekken dit door de spullen te onderzoeken. Ook kunnen ze bedenken wat ze zelf zouden achterlaten in een koffer. Ze kunnen daar een opstel over schrijven of de inhoud van de koffer tekenen of knutselen. Zo leren zij wat voorwerpen kunnen zeggen over iemand of over een bepaalde periode.

Minimuseum

Laat de leerlingen hun eigen minimuseum maken in de vorm van een kijkdoos. Ze kunnen een museum maken (met voorwerpen, schilderijen, vitrines, tekstbordjes, suppoost, touwtjes om mensen op afstand te houden etc.) of een kleine tentoonstelling van een onderwerp dat zij interessant vinden (insecten, schelpen, voetbalplaatjes, knikkers etc.). Maak het minimuseum in een schoenendoos of op een tafel.

Theaterles

Laat de kinderen uitbeelden wat ze gezien hebben in een museum. Ideeën om uit te beelden: kunstenaar, bezoeker, schilderij. De andere leerlingen raden wat er uitgebeeld wordt. Dit kan klassikaal of in kleine groepjes.

Bijlage 1 Wie werken er in het museum?

Administratief medewerker:

Iemand die administratieve taken uitvoert zoals post verwerken en kopiëren

Archivaris:

Iemand die documenten bestudeert en ze vervolgens zo opbergt dat ze voor anderen makkelijk terug te vinden zijn

Bibliothecaris:

Iemand die in de museumbibliotheek werkt

Collectiebeheerder:

Iemand die voor museumvoorwerpen zorgt bijvoorbeeld door te zorgen dat het niet te warm of te koud in het museum is

Conservator:

Iemand die veel weet over de museumvoorwerpen. Hij/zij zoekt het verhaal achter het voorwerp uit: Wat is het? Waar komt het vandaan? Hoe oud is het? Hoe werd het gebruikt? Daarna kiest hij of zij de voorwerpen uit die tentoongesteld worden

Decorbouwer:

Iemand die bouwt wat de tentoonstellingsvormgever heeft bedacht

Directeur:

De baas van het museum

Educatief medewerker:

Iemand die activiteiten bedenkt bij tentoonstellingen zoals een speurtocht of een knutselactiviteit

Evenementenorganisator:

Iemand die feestelijke gebeurtenissen in het museum organiseert

Financieel medewerker:

Iemand die de geldzaken van het museum regelt

Fotograaf:

Iemand die foto's maakt van de voorwerpen bijvoorbeeld voor de catalogus of de website

Horecamedewerker:

Iemand die in het museumcafé werkt

Kassamedewerker:

Iemand die toegangskaartjes verkoopt en de folder met plattegrond en informatie over de tentoonstelling geeft

Lichtontwerper:

Iemand die een lichtplan maakt zodat alle museumvoorwerpen goed te zien zijn

Marketing/promotiedewerker:

Iemand die aan journalisten vertelt wat er op de tentoonstelling te beleven is en die leuke acties bedenkt zodat bezoekers naar het museum komen

Medewerker technische dienst:

Iemand die helpt bij de opbouw van tentoonstellingen en die dingen repareert die kapot zijn

Museumdocent:

Iemand die groepen, zoals een klas, in het museum begeleidt

Preparateur:

Iemand die dode dieren conserveert zodat ze tentoongesteld kunnen worden

Regisseur/cameraman/geluidsman:

Iemand die filmpjes bij de tentoonstelling maakt

Registrar:

Iemand die alle informatie over een museumvoorwerp in de computer zet

Restaurator:

Iemand die beschadigde museumvoorwerpen schoonmaakt en repareert

Schoonmaker:

Iemand die het museum schoonmaakt

Suppoost:

Iemand die oplet dat niemand een museumvoorwerp aanraakt

Tentoonstellingsvormgever:

Iemand die tekeningen maakt waarop te zien is hoe de tentoonstelling eruit gaat zien

Winkelmedewerker:

Iemand die in de museumwinkel werkt waar je bijv. boeken, postkaarten en souvenirs kunt kopen.

Bijlage 2 **Museumregels**

In een museum gelden bepaalde afspraken. Deze 'huisregels' zijn er zodat iedereen het naar zijn zin heeft in het museum. Ook zijn er regels om de voorwerpen in het museum te beschermen.

Er zijn regels die voor alle bezoekers gelden:

- museumvoorwerpen en materialen als vitrines mogen niet aangeraakt worden
- grote tassen moeten in een kluisje bewaard worden
- foto's maken mag alleen zonder flits
- roken is verboden
- eten en drinken mag alleen in grote open ruimtes als aula's, ontvangsthallen en speciale lunchplekken of helemaal niet
- bellen en andere vormen van overlast moeten tot een minimum worden beperkt
- filmen mag soms, maar het materiaal mag niet aan derden worden verspreid
- blinde geleide- of hulphonden zijn in alle musea welkom, andere huisdieren niet
- suppoosten mogen een bezoeker de toegang tot het museum ontzeggen indien hij of zij zich misdraagt en weigert het gedrag aan te passen

➤ *Waarom zouden deze regels in een museum gelden?*

Daarnaast zijn er regels die speciaal voor scholen gelden:

- de begeleiders vanuit school zijn verantwoordelijk voor het gedrag van de leerlingen
- er worden eisen gesteld aan het aantal leerlingen per begeleider: bij jonge kinderen maximaal 5 leerlingen per begeleider, bij oudere leerlingen maximaal 10
- het is belangrijk dat de klas ruim op tijd aanwezig is. Als een klas vertraging heeft, wordt de leerkracht gevraagd direct het museum te bellen, zodat het museum hier rekening mee kan houden

➤ *Waarom zouden deze regels in een museum gelden?*

Bijlage 3 Overzicht boektitels

Groep 1

Nijntje in het museum
Dick Bruna
ISBN: 9056474316/9789056474317
Leesboek

Nijntje wordt kunstenaar
Dick Bruna
ISBN: 9789056471804
Leesboek

Wat zie je daar?
Dick Bruna
ISBN: 9789056475185
Leesboek

Muis in het museum
Lucy Cousins
ISBN: 9789025852320
Leesboek

Groep 2

Naar het museum
Florence Ducatteau en Chantal
Peten
ISBN: 9789044813623
Informatief boek

Schatgraven met Dora
Alison Inches
ISBN: 9789089417664
Leesboek

De ontvoering van de Mona Lisa
Maayken Koolen
ISBN: 9789044815757
Leesboek

Tom en de dinosaurussen
Ian Whybrow
ISBN: 9056471279/9789056471279
Leesboek

Groep 3

Kijk! Kijk!
Marijke Bouwhuis en Natalie
Kuypers
ISBN: 9020828967/9789020828962
Leesboek

Groep 4

De o van oma
Annemarie Bon en Ann de Bode
ISBN: 9789027601674/9027601674
Leesboek

Marijn in de woestijn
Daphne Deckers
ISBN: 9789048807314/9789043910316
Leesboek

*Spekkie en Sproet en het vreemde
briefje*
Vivian den Hollander
ISBN: 9027686157/9789027686152
Leesboek

Het raadsel van de mummie
Knister
ISBN: 9789020683530
Leesboek

De mysterieuze mummie
Geronimo Stilton
ISBN: 9789085920694
Leesboek

Een diefstal om van te smullen
Geronimo Stilton
ISBN: 9789085921004
Leesboek

Bij de dino's
Harmen van Straaten
ISBN: 9789055294244/9789020681772
Leesboek

Leonardo kijkt kunst
Fleur van der Weel
ISBN: 903451966X/9789034519665
Leesboek

Olle
Wim Vomant
ISBN: 9058382702/9789058382702
Leesboek

Het geheim van de mummie
Martin Widmark
ISBN: 9789078124276
Leesboek

Groep 5

De tentoonstelling

Lieke van Duin

ISBN: 9789001137656

Informatief boek

Van verzameling tot museum

Vera de Heus

ISBN: 9789005005586

Informatief boek

Avontuur in het museum

Henk Hokke en Hanneke Kools

ISBN: 9006625388/9789006625387

Leesboek

De oma van Toetanchamon

Bat Pat

ISBN: 9789059325449

Leesboek

Van alles over musea en verzamelen

Ymkje Swart en Jet Bootsma

ISBN: 9789048800612

Informatief boek

Groep 6

Dieven in het museum

Judith van Helden

ISBN: 9789085430957

Leesboek

*Gratis toegang! De leukste ideeën
voor een eigen museum*

Mick Manning

ISBN: 9021615223/9789021615226

Informatief boek

Wie maakt dinosaurusbotten schoon?

Margie Markarian en Karin Beneken

Kolmer

ISBN: 9789054838012

Informatief boek

*Kijk eens! Op ontdekkingsreis door
de Nederlandse musea*

Désirée Raemaekers

ISBN: 9789490128104/9789094901280

Informatief boek

Samen kunst kijken.

*Achtergrondinformatie, musea,
interessante adressen*

Daniëlle Serdijn

ISBN: 9027489742/9789027489746

Informatief boek

De veenmummie

Peter Smit

ISBN: 9789048702930

Leesboek

Groep 7

Sporen in het moeras

Jan Heerze

ISBN: 9026130864/9789026130861

Leesboek

Een levend harnas

André Nuyens

ISBN: 9789048702947

Leesboek

Het ei van Brancusi

Paul Phoelich

ISBN: 9025734154/9789025734152

Leesboek

Groep 8

*Kunstkijken. De geheimen van
schilderijen*

Joy Richardson

ISBN: 9789040094712

Informatief boek

Julia's reis

Finn Zetterholm

ISBN: 9789026125911

Leesboek

Vet oud!

Richard Zuiderveld

ISBN: 9789045201283

Informatief boek